

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา บริบทชุมชน พัฒนาการของชุมชนสายตริพัฒนา 3 จากอดีตถึงปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีตีผึ้ง วงจรชีวิตผึ้ง อาหาร แหล่งที่อยู่ของผึ้งชุมชนสายตริพัฒนา 3 3. เพื่อศึกษาคุณค่า มูลค่าและความสำคัญผ่านอัตลักษณ์ประเพณีตีผึ้งชุมชนสายตริพัฒนา 3 4. เพื่อค้นหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนสายตริพัฒนา 3 ตำบลบึงเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Base Research: CBR) คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประกอบการสรุปภาพรวม (Generalization) เพื่อให้ผลจากการศึกษาวิจัยครอบคลุมทั้งมิติเชิงลึกและกว้าง โดยทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รายบุคคล การสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีประชาคม การเดินสำรวจชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การศึกษาจากข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และการสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนสายตริพัฒนา 3 ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2521 ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ 3 ชาติพันธุ์ คือ เขมร ลาว กูย มีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น คือ ประเพณีตีผึ้งในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ประเพณีดังกล่าว สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนจำนวนมาก แต่ชุมชนยังไม่สามารถเพิ่มคุณค่า และมูลค่าจากวัตถุดิบเหลือใช้จากผึ้งได้ จึงเกิดแผนงาน 3 แผนงาน คือ 1. แผนการสร้างแหล่งอาหารของผึ้ง ประกอบด้วย 1.1 การสร้างแหล่งอาหารผึ้งในระดับครัวเรือน โดยการปลูกไม้ดอกอาหารผึ้ง และพืชผักสวนครัวที่สามารถเป็นอาหารผึ้งได้ 1.2 การสร้างแหล่งอาหารผึ้งในระดับชุมชน โดยใช้พื้นที่รอบสระติดกับต้นไทร ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และพืชผักสวนครัว เป็นต้น 1.3 การบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง 2. แผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจากผึ้ง ประกอบด้วย 2.1 ผลิตภัณฑ์ตลับรองใช้ในชุมชน 2.2 พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และ 3. แผนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 3.1 ทำป้ายประวัติพ่อบุญมา ข้อมูลแหล่งอาหารของผึ้ง ข้อมูลแหล่งน้ำของผึ้ง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 3.2 กั้นพื้นที่บริเวณโดยรอบต้นไทร เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวนำรถยนต์เข้าไปจอด ป้องกันการรบกวนผึ้ง

คำสำคัญ : คุณค่า มูลค่า ผลิตภัณฑ์ อัตลักษณ์ ประเพณีตีผึ้ง

ABSTRACT

The purposes of this research were 1. to study the history, community context, and the development of Ban Sai Tri Pattana 3 from the past to the present, 2. to study the knowledge of culture, beliefs, removing honey bee hive tradition (ประเพณีตีผึ้ง), life cycle, food, and the habitat of bees in Ban Sai Tri Pattana 3, 3. to study the value, the market value, and the importance through the identity of removing honey bee hive tradition (ประเพณีตีผึ้ง) of Ban Sai Tri Pattana 3, 4. to seek for the product development from bee which is the identity of Ban Sai Tri Pattana 3, Bueng Charoen Sub-district, Bankruat District, Buriram Province, by using Community Base Research (CBR). The researchers had collected both quantitative and qualitative data to make generalization for making the results of the study cover both depth and width dimensions by conducting in-depth interviews and interview with individuals, focus group discussion, community forum, walking community survey, participant observation and non-participant observation, documentary, and information retrieval. The results indicated that Ban Sai Tri Pattana 3 was founded in 1978, consisting of 3 ethnic groups namely Khmer, Laos, Kui. There is a local identity tradition namely removing honey bee hive tradition (ประเพณีการตีผึ้ง) on the 15th day of the 5th waxing moon of every year. This tradition can generate a lot income to the community; however, the community still cannot add value and the market value from residues from bees. Therefore, there are 3 plans proposed; 1. A plan to build bee food source, there are 1.1 building bee food source at a household level by planting bee flora and vegetables, 1.2 creating bee food sources at a community level by using the area around the pool next to the banyan tree to plant ornamental flowers and homegrown vegetables, 1.3 water management for dry season; 2. A plan for the development of bee products, there are 2.1 producing soap for trial use in the community, 2.2 developing the identity packaging of the community; and 3. A plan for community public relations, there are 3.1 making the display boards about the bibliography of Grandfather Boonma, bee food source information, bee water source information, to provide tourists knowledge, 3.2 reserving the area around the banyan tree as non-parking area to prevent bees from being disturbed by tourists take the cars to park.

Key word : Value Market Value Product Identity removing honey bee hive tradition